

Lausuntopyyntö ehdotuksesta kulttuuriperintöstrategiaksi

Kunnanhallitus 29.08.2022 § 125
398/00.01.02.03/2022

Valmistelija

kunnanjohtaja Marjut Ahokas, marjut.ahokas@ilomantsi.fi.

Opetus- ja kulttuuriministeriö pyytää lausuntoa ehdotuksesta kulttuuriperintöstrategiaksi 31.8.2022 mennessä.

Kulttuuriperintöstrategian lähtökohtana on monimuotoisen aineellisen, aineettoman ja digitaalisen kulttuuriperinnön ja kulttuuriympäristöjen vaaliminen, kehittäminen ja hyödyntäminen koko yhteiskunnan voimavarana. Tavoitteena on, että kulttuuriperintö ja sen suojelu ja vaaliminen ovat kaikkien yhteinen tehtävä.

Strategiassa on neljä tavoitelukua, joissa painottuvat ihmisten ja yhteisöjen omistajuus, vastuu ja osallistumismahdollisuudet kulttuuriperinnöstä, kulttuuriperintö osana ekologista kestävyyttä, osaamisen ja oppimisen tukeminen ja vahvistaminen sekä kulttuuriperinnön taloudellisen potentiaalin kestävä hyödyntäminen.

Strategian laatiminen perustuu pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelman 2019 tavoitteeseen. Tarkoituksena on, että valtioneuvosto tekisi laadittavan ehdotuksen pohjalta periaatepäätöksen vuoteen 2030 ulottuvaksi kulttuuriperintöstrategiaksi. Strategian laatiminen toteuttaa myös Euroopan komission 2018 hyväksymää eurooppalaista kulttuuriagenda. Strategian tavoitteena on toimia toimeenpanon välineenä Euroopan neuvoston puiteyleissopimukselle kulttuuriperinnön yhteiskunnallisesta merkityksestä. Lisäksi strategian tavoitteena on osaltaan edistää YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030:n tavoitteiden saavuttamista.

Lausunto pyydetään antamaan lausuntopalvelussa, ja siinä pyydetään lausuntoa strategian tavoitteista ja toimenpidelinjauksista yleisesti, näkemystä strategian yhteiskunnallisista ja taloudellisista vaikutuksista sekä kommentteja luvun 5 seuraaviin kohteisiin:

- 5.1 Kulttuuriperintö omana ja yhteisenä
- 5.2 Kulttuuriperintö, luonto ja ilmastonmuutos – kestäviä ratkaisuja
- 5.3 Kulttuuriperintö, oppiminen, osaaminen ja tutkimus
- 5.4 Kulttuuriperintö ja talous – kestävästi ja luovasti

Lausunnonantaja voi myös ottaa kantaa strategian valmistumisen jälkeen laadittavan toimeenpanosuunnitelman osallistamistapoihin sekä edustamansa tahon rooliin strategian toimeenpanossa.

Esittelijä

Kunnanjohtaja Ahokas Marjut

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää lausuntonaan todeta, että se pitää strategiaa lähtökohdiltaan hyvänä. Kulttuuriperinnön arvostaminen ja suojelu on strategiassa tarkasteltu kattavasti. Ilomantsin kunta muistuttaa, että kulttuuriperinnön säilyttäminen edellyttää riittävän suurta valtion varoista osoitettua rahoitusta kulttuuriperintökohteiden säilyttämiseen ja kunnossapitoon. Nykytasolla kulttuuriperinnön arvostaminen ja suojelu ei toimi riittävästi puuttuvan rahoituksen takia. Kunnilla ei ole mahdollisuutta

kasvattaa omaa osuuttaan kulttuurisesti merkittävän infran säilyttämisessä ja kunnostamisessa.

Kaikkien oikeus kulttuuriperintöön toteutuu erityisesti paitsi kansalais- ja yhdistystoiminnassa, myös museoiden, arkistojen ja muiden kohteiden vapaasti saatavilla olevien kulttuuriperintöpalvelujen kautta. Hyvä esimerkki tästä on Suomen museoiden, kirjastojen ja arkistojen Finna.fi -hakupalvelu.

Kulttuuriperintö ei ole irrallinen erillään toteutettava osa kestävämpää elämäntapaa tavoiteltaessa. Myös kulttuuriperinnön vaalimisessa toimijat voivat tukea muutosta tarjoamalla aineellisen kuluttamisen vaihtoehdoksi aineettomia hyvinvointitekijöitä esimerkiksi digitaalisten ympäristöjen kautta. Aineellisissa palveluissa luonto- ja kulttuurialan toimijoiden yhteistyöllä voidaan luoda uusi kestävämpiä palvelukonsepteja.

Kulttuuriperinnön tarkastelu opetuksessa ja kasvatuksessa monitieteisenä ja -taiteisena ilmiönä erilaisia oppimisympäristöjä, työtapoja, oppimateriaali ja pedagogisia menetelmiä hyödyntäen luo hyvän pohjan kulttuuriperinnön elämänmittaiselle arvostamiselle. Oppilaitosten yhteistyö paikallisten toimijoiden kanssa kasvattaa tätä tieto- ja kokemuspohjaa.

Kulttuuriperinnön tunnistaminen yhteiskunnan keskeisenä pääomana vaatii toteutuakseen toimivan rahoituksen. Samoin kulttuuriperinnön taloudellisten, työllistävien ja alueelliseen vetovoimaan liittyvien vaikutusten seurannan kehittäminen edellyttää taloudellisten resurssien lisäämistä, mikäli koko strategian tavoitteet halutaan saavuttaa.

Toimeenpanosuunnitelma on laadittava ja siinä on osoitettava, miten niin aineellisten kuin aineettomien kulttuuriperintökohteiden rahoitus turvataan. Osallistamisen toimintatapojen on oltava monipuoliset, kuitenkin on huolehdittava siitä, että alueille jalkaudutaan verkkokyselyiden lisäksi. Kunta on valmis toteuttamaan paikallisia tilaisuuksia yhdessä muiden toimijoiden kanssa.

Päätös

Hyväksyttiin.

Toimenpiteitä varten ja tiedoksi

1. Lausuntopalvelu